

TA RÖTFIUGH

ÄVEN I SLUTAVVERKNING OCH I NORRLAND!

Problemen med rottröta kommer att öka ytterligare i ett varmare klimat. Men redan idag skulle det vara lönsamt för skogsbruket att ägna mera kraft åt bekämpningen av rottröta, som årligen beräknas kosta en miljard kronor i form av sämre virkeskvalitet och lägre tillväxt. Det visar kalkyler från Skogforsk.

Text & foto: SVERKER JOHANSSON, sverker@bitzer.se

– Den största ekonomiska nyttan av stubbehandling får man i bestånd på bördig mark med korta omloppstider, säger Magnus Thor, forskningschef vid Skogforsk och rötexpert. Behandlingen bör göras både vid gallring och slutavverkning, men idag är det tyvärr få som behandlar stubbar vid slutavverkning.

Även längre norrut

Dessutom bör man även förebygga rötan på bördiga marker i norra Norrland. Idag är det mycket ovanligare med stubbehandling i norr än i söder. Samtidigt beror det delvis på att Norrlandsskogarna har en större andel magra marker, och på dem är åtgärden inte så lönsam, enligt Magnus Thor:

– Det beror främst på längre omloppstider och lägre timmervolymer, säger han. Då får man inte igen

Om vi fortsätter som nu kommer vi att ha minst 30 procent rötskadade träd i nästa generation skog. Fast det är ett genomsnitt. Många skogsägare kommer att ha rötan överallt.

TEN

pengarna man satsar på att skydda skogen.

Å andra sidan har studien inte tagit hänsyn till nyttan av att på längre sikt bromsa rotrötan, som blir allt vanligare i Sverige.

– Det kommer att överföras betydligt mer röta till nästa skogsgeneration från obehandlade hyggen än från behandlade hyggen, säger Magnus Thor. Det kommer att förvärra problemet och kringskära skogsnäringsens handlingsfrihet på sikt.

Drastisk ökning

Sedan 60-talet har rötrötan i Sverige ökat med 50 procent. Om ett framtida klimat blir varmare och vegetationsperioden längre kommer rotrötan att sprida sig under en längre period på året samt längre norrut. I dag anses den biologiska norrgränsen för rotrötan visserligen finnas nära polcirkeln, så det mesta av den svenska skogsmarken berörs redan idag.

Men det här är bara början, berättar Jan Stenlid, professor i patologi vid SLU i Uppsala:

– En stor del av rötans härjningar har vi inte ens sett än, berättar han. För cirka 50 år

Magnus Thor, forskningschef och rötexpert vid Skogforsk.

FOTO: SKOGFORSK

sedan började skogsbruket med storskaligt kalhyggesbruk och sommaravverkningar. Det innebar en storskalig fest för rotrötan, som har kunnat infektera enorma arealer. De skadorna kommer på allvar att synas när de skogar som anlagts på dessa hyggen börjar avverkas om cirka 20 år.

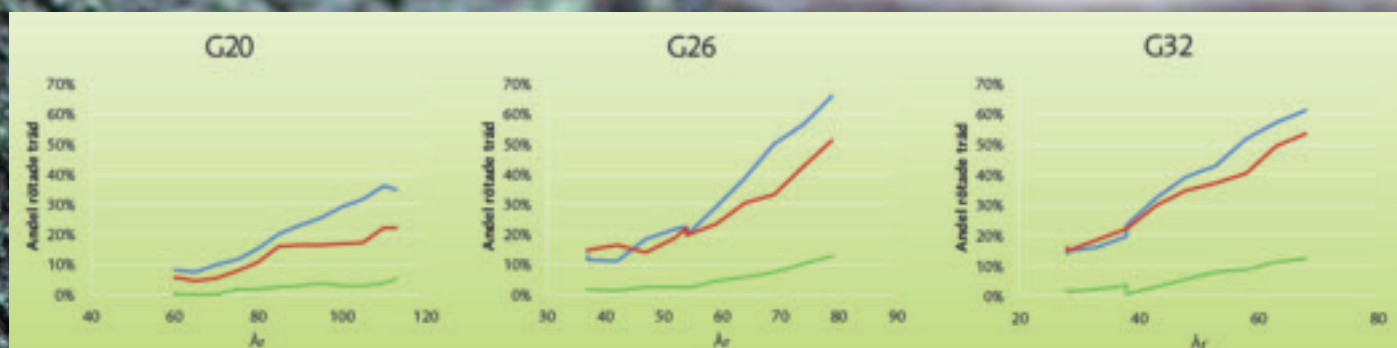
Jan Stenlid suckar lite:

– Om vi fortsätter som nu kommer vi att ha minst 30 procent rötskadade träd i nästa generation skog. Fast det är ett genomsnitt. Många skogsägare kommer att ha rötan överallt.

Kostar en miljard per år

Svampen rotticka är granens allvarligaste skadegörare och omkring 15 procent av granarna i södra och mellersta Sverige är angripna. Rotrötan beräknas kosta skogsbruket en miljard kronor per år.

I Skogforsks studie simulerades rötutvecklingen för tre skogsbestånd med olika behandlingsalternativ. Sedan beräknades virkesvärdet med hjälp av aktuella prislister från fem delar av Sverige. Slutligen beräknades nuvärdet av behandlingsalternativen. Resultaten bedöms vara representativa för hela det svenska skogsbruket.

Rötexplosion hotar. Andel av stammarna med röta i stubbhöjd i Skogforsk-studiens simulerade typbestånd. Blått=obehandlat, rött=behandling endast i gallring, grönt=behandling i både slutavverkning och gallring.